

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ
ІМЕНІ ІВАНА БОБЕРСЬКОГО**

КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ ТА МЕНЕДЖМЕНТУ

ЦІНОУТВОРЕННЯ

(назва навчальної дисципліни)

ПРОГРАМА

дисципліни спеціалізації

підготовки бакалаврів
(рівень вищої освіти)

галузь знань 07 Управління та адміністрування
(шифр і назва напрямку)

спеціальності 073 «Менеджмент»
(шифр і назва спеціальності)

Навчальна програма з дисципліни «Ціноутворення» для студентів галузі знань 07 «Управління та адміністрування» за спеціальністю 073 «Менеджмент», VII с. (денна форма навчання).

Розробники:

Завидівська О.І., к.е.н., доцент, доцент кафедри економіки та менеджменту

(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Навчальна програма затверджена на засіданні кафедри економіки та менеджменту
Протокол від “29” серпня 2019 року № 1

Завідувач кафедри економіки та менеджменту

_____ (Павленчик Н.Ф.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Навчальна програма затверджена на засіданні Ради факультету туризму
Протокол від “___” _____ 2019 року № ___

Голова _____ (Холявка В. З.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

© _____, 20__ рік
© _____, 20__ рік

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни «Ціноутворення» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів спеціальності 073 «Менеджмент» галузі знань – 07 «Управління та адміністрування».

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Ціноутворення» є процеси та методи формування ціни на товарні продукти та послуги.

Міждисциплінарні зв'язки: «Економічна теорія», «Регіональна економіка», «Макроекономіка», «Мікроекономіка», «Основи підприємницької діяльності», «Економіка та фінанси підприємств», «Міжнародні економічні відносини», «Маркетинг».

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

Змістовний модуль 1. Основи ціни та ціноутворення.

Змістовний модуль 2. Управління та регулювання ціни та ціноутворення

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Метою викладання дисципліни є отримання студентами необхідних знань з питань формування і використання цін, по вирішенню багатofакторних проблем ціноутворення в сучасних ринкових умовах, що дасть можливість розробки формування цінової політики і цінової стратегії підприємства.

1.2. Завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

- ознайомлення з функціями, структурою та класифікацією цін;
- використання ціноутворення в комерційній діяльності фірм;
- дослідження цінової політики фірми;
- вивчення ролі держави у процесах ціноутворення;
- вивчення ролі витрат та інших фінансових показників при ціноутворенні;
- оволодіння підходами та методами ціноутворення в галузях народного господарства.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:

- теоретичні основи та методи ціноутворення;
- особливості ціноутворення в різних галузях економіки;
- напрямки стимулюючого впливу цін на ефективність виробництва, виконання робіт, надання послуг;
- особливості державного регулювання цін;
- закономірності ціноутворення як для внутрішньої реалізації товарів, так і для міжнародного використання.

вміти:

- формувати ціни на продукцію, товари, роботи, послуги в конкретних ринкових умовах підприємств України;
- виробляти науково обґрунтовану оцінку впливу ціноутворюючих факторів на різні показники виробництва;
- розробляти контрольні заходи по підвищенню ефективності фірм через механізм ціноутворення.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин 3 кредити ECTS.

2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Основи ціни та ціноутворення.

Тема 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ЦІНОУТВОРЕННЯ

Предмет, завдання та структура дисципліни. Мета викладання, задачі та структура дисципліни. Економічна сутність ціни. Ціна в системі вартісних економічних категорій. Принципи ринкової економіки та аксіоми ринкового ціноутворення. Форми ціноутворення. Фактори, що впливають на ціну (внутрішні та зовнішні) та їх взаємозв'язок. Теоретичні аспекти ціни і закон вартості. Теорії, що визначають цінність товару (теорія трудової вартості, теорія граничної корисності, теорія попиту і пропозиції). Функції цін та їх взаємозв'язок в ринковій економіці.

Тема 2. ЦІНА В РИНКОВІЙ ЕКОНОМІЦІ. ЗАГАЛЬНА КЛАСИФІКАЦІЯ ЦІН.

Види цін та тарифів, їх характеристика. Класифікаційні ознаки цін. Ціни зовнішнього та внутрішнього ринків Світовий ринок та світові ціни. Диференціювання цін світового ринку під впливом ряду факторів. Класифікація світових цін. Стадії ціноутворюючого процесу та особливості формування ціни на кожній з цих стадій. Фактори, що мають вплив на ціну на кожну із стадій ціноутворення. Ціни фактичних угод. Базові умови поставок. Транспортний фактор в світовій торгівлі. Затрати на транспортні операції.

Тема 3. ЦІНОВА ПОЛІТИКА І СТРАТЕГІЯ ПІДПРИЄМСТВА

Сутність цінової політики підприємства. Принципи цінової політики. Гнучкість цінової політики підприємства. Пасивна й активна цінова політика підприємства. Види цінової політики підприємства: диференційованого ціноутворення, конкурентного ціноутворення, асортиментного ціноутворення, трансфертного ціноутворення. Цінова політика як елемент маркетингової політики підприємства. Поточне (оперативне) регулювання цін — цінова тактика підприємства на ринку. Основні види цінових цілей підприємства: забезпечення виживання підприємства на ринку; забезпечення довгострокової прибутковості підприємства; максимізація прибутку на довгостроковому чи короткостроковому часовому інтервалі; збільшення обсягу продажу; завоювання нового ринку збуту; досягнення цінового лідерства. Вибір цінової стратегії підприємства для кожного виду товару. Основні цінові стратегії підприємства на ринку.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Управління та регулювання ціни та ціноутворення

Тема 4. МЕТОДИ ЦІНОУТВОРЕННЯ

Методи встановлення цін відповідно цілей цінової стратегії підприємства на ринку. Витратне і “ціннісне” (маркетингове) ціноутворення. Методи витратного ціноутворення: методи надбавок на основі повних витрат виробництва і різних підходів до визначення цільового прибутку; метод “система стандарт-кост”; метод варіантного розрахунку ціни на основі беззбитковості та забезпечення цільового прибутку. “Ціннісні” методи ціноутворення: метод споживчої оцінки (з орієнтацією на попит); метод орієнтації на рівень поточних ринкових цін; метод наслідування лідера;

метод визначення маржинального прибутку (на основі калькулювання лише прямих витрат). Сутність нормативно-параметричного ціноутворення. Параметричний ряд продукції. Нормативно-параметричні та параметричні методи встановлення ціни.

Тема 5. ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЦІНОУТВОРЕННЯ В УКРАЇНІ

Необхідність і завдання державного регулювання цін. Повноваження органів влади в регулюванні цін. Сфера державного регулювання цін у ринковій економіці та її залежність від стабільного розвитку господарства країни. Прямі і непрямі методи державного регулювання цін. Методи прямого регулювання цін: фіксовані ціни, регулювання рівня рентабельності і розміру ціни, обмеження торгової націнки, декларування цін. Бюджетно-фінансові методи непрямого регулювання цін. Законодавча основа державного регулювання цін в Україні. Розподіл повноважень із встановлення цін між органами виконавчої влади. Державний контроль над цінами.

Тема 6. ОСОБЛИВОСТІ ЦІНОУТВОРЕННЯ В БАЗОВИХ ГАЛУЗЯХ ЕКОНОМІКИ

Особливості ціноутворення в промисловості. Особливості ціноутворення в торгівлі. Формування ціни в гуртовій торгівлі. Формування ціни в роздрібній торгівлі. Франкування ціни. Особливості ціноутворення в сільському господарстві. Особливості ціноутворення в будівництві.

Тема 7. ОСОБЛИВОСТІ ЦІНОУТВОРЕННЯ У СФЕРІ ПОСЛУГ

Сфера послуг: основні поняття. Особливості формування транспортних тарифів. Ціноутворення на туристичні послуги. Ціноутворення на медичні послуги. Ціноутворення на послуги громадського харчування.

3. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Закон України “Про ціни і ціноутворення” [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради (ВВР). – 2013. – №19-20. – ст.190. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/5007-17>
2. Бакунов О.О.Цінова політика підприємства: навч. посіб. / О.О. Бакунов, Ю.О. Кучеренко. – Донецьк: ДонНУЕТ, 2016. – 111 с.
3. Артус М.М. Формування механізму ціноутворення в умовах ринкової економіки: монографія / М.М. Артус. – Тернопіль: Економічна думка, 2012. – 382 с.
4. Березін О.В. Управління ціноутворенням: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / О.В. Березін, Ю.В. Карпенко. – Суми: Університетська книга, 2012. – 175 с.
5. Мазур О.Є. Ринкове ціноутворення. Навчальний посібник – К.: “Центр учбової літератури”, 2012. – 480 с.

Допоміжна

1. Малініна Н.М. Ціни і ціноутворення: практикум / Н.М. Малініна, І.В. Причепя, В.В. Кавецький. – Вінниця: ВНТУ, 2015. – 63 с.
2. Пінішко В.С. Ціни і ціноутворення. Навчальний посібник. – Львів: “Інтелект-Захід”, 2006. – 488 с.

3. Пінішко В.С. Ціни і ціноутворення: навч. посіб. / Пінішко В.С., Рудницька О.С., Юсипович О.І. – Л.: Вид-во Львів. комерц. акад., 2013. – 191 с.
4. Тормоса Ю.Г. Ціни та цінова політика: Навч.-метод. посібник / Ю.Г. Тормоса. – К.: КНЕУ, 2006. – 247 с.
5. Шкварчук Л.О. Ціни і ціноутворення: Навч. посібник / Л.О. Шкварчук. – К.: Кондор, 2008. – 195 с.
6. Шульга О.А. Ціноутворення: курс лекцій: [навч. посіб.] / Шульга О.А. – К.: НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2015. – 110 с.
7. Шуляк П.Н. Ценообразование: Уч.-практ. пособие / П.Н. Шуляк. – М.: Изд. Дом “Дашков и К”, 2008. – 332 с.

Інформаційні ресурси

1. Президент України <http://www.president.gov.ua>
2. Верховна Рада України. <http://www.rada.gov.ua>
3. Кабінет Міністрів України <http://www.kmu.gov.ua>
4. Міністерство економіки України <http://www.me.gov.ua>
5. Міністерство фінансів України <http://minfin.kmu.gov.ua>
6. Міністерство освіти і науки України <http://www.mon.gov.ua>
7. Головне управління статистики України <http://www.ukrstat.gov.ua>
8. Література бібліотеки ЛДУФК ім. І. Боберського

4. ФОРМА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

Оцінювання знань, умінь і навичок студентів з навчальної дисципліни «Ціноутворення» здійснюється на основі комплексного підходу з використанням рейтингової системи оцінки знань студентів за **100-бальною** шкалою.

Семестрова оцінка студента формується на основі суми балів, які він отримує за роботу протягом семестру:

1. Робота на семінарських заняттях - 70 бали ;
2. Робота на лекціях - 8 балів;
3. Творча складова (виконання та захист реферативної роботи за обраної темою) - 22 бали.

У загальному підсумку студент отримує **100 балів**.

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

Для визначення рівня засвоєння студентами навчального матеріалу використовуються такі методи оцінювання знань:

- Усне та письмове опитування
- Участь у дискусії та обговоренні питань, які винесені на семінарське заняття
- Тестування
- Розв'язання задач
- Виконання реферативних робіт
- ПМК

6. ЗАЛІКОВІ ВИМОГИ

1. Сутність ціни та її основні функції
2. Теорії, що визначають цінність товару
3. Методологія ціноутворення
4. Система цін і ознаки, покладенні в її основу
5. Види цін та їх характеристика
6. Класифікаційні ознаки цін
7. Ціни зовнішнього та внутрішнього ринків
8. Зміст цінової політики підприємства та основні етапи її формування.
9. Поняття та основні етапи розробки цінової стратегії.
10. Основні види цінових стратегій.
11. Поняття і класифікація методів ціноутворення.
12. Зміст, переваги та недоліки витратних методів ціноутворення.
13. Методи ціноутворення, які базуються на попиті.
14. Методи ціноутворення з орієнтацією на конкуренцією.
15. Ціноутворення з орієнтацією на максимальний прибуток.
16. Загальна характеристика параметричних методів ціноутворення та їх види
17. Основні засади державного регулювання цін
18. Форми і методи державного регулювання цін
3. Повноваження органів державного регулювання цін
19. Контроль за додержанням державної дисципліни цін
20. Особливості ціноутворення в промисловості
21. Особливості ціноутворення в торгівлі
22. Особливості ціноутворення в сільському господарстві
23. Особливості ціноутворення в будівництві
24. Сфера послуг: основні поняття.
25. Особливості формування транспортних тарифів.
26. Ціноутворення на туристичні послуги.
27. Ціноутворення на медичні послуги.
28. Ціноутворення на послуги громадського харчування.